

32.2. ADITZ JOKATUAK

Aditz jokatuena taulak aurkezteko bereiz emango ditugu aditz indeterminatuak eta alokutiboak; atal hau horren arabera lau azpi-ataletan banatuta aurkezten da: aditz laguntzaileak, aditz trinkoak, aditz laguntzaileen alokutiboak eta aditz trinkoen alokutiboak.

32.2.1. Aditz laguntzaileak

Aditz laguntzaile indeterminatuen indikatiboak, baldintzak, ahalezkoak eta aginterak aurkeztuko ditugu azpi-atal honetan. Bestalde, honen modukoetan ohikoa den legez NO, NOR-NORI, NORK-NOR eta NORK-NORI-NOR sailak bereiziko ditugu.

32.2.1.1. INDIKATIBOA

NOR	
ORAINA	IRAGANA
nas	nitzen/nintzen/nitxen
as	itzan/itzenan
da	san
ga	giñien/giñen/giñesan/gintzesan
sa	siñien/siñen/siñiesan
sare	siñien
dire/dies/die	sien

«ga» eta «sa» adizkiei menperagailuren bat gehitzean, «gayen», «gayela», «sayen» eta «sayela» modukoak agertzen dira.

NOR-NORI			
ORAINA		IRAGANA	
HURA	HAI EK	HURA	HAI EK
ata	atas	atan	atasan/atasan
ata/atan	ataas/atasan	ataan/atanan	ataasan/atanasan
ako/dxako	akos	akon	akosan
aku	akus	akun	akusen/akusan
atzu	atzus	atzun	atzusen/atzusan
atzue	atzues	atzuen	atzuesan
akue/ake	akues/akes	akuen/aken/dxaken	akuesan/akesan

Tauletan ipini ditugun adizki laburtuak erabiltzen dira ia beti; edozelan ere, forma osoak agertzen diren kasuetan falta den kontsonantea «dx» edo «d» izaten da. Ezezko esaldietan askotan agertzen da: «*etxata/estata*», «*etxako*», «*etxakue*», «*etxakon*», e.a.

NORK-NOR (ORAINA)

NI	GU
nok	gaittuk
non	gaittun
nau	gaittu
nosu	gaittusu
nosue	gaittusue
nabe	gaittue

HI	ZU	ZUEK
aut	saittut	saittuet
au	saittu	saittue
augu	saittugu	saittueu
abe	saittue	saittue

HURA	HAI EK
dot	dittut/dittuas
dok	dittuk
don	dittun
dau	dittu
dou/dau	dittu
dosu	dosus
dosue	dosues
dabe	dittues

«it» morfemadun adizkiak arruntenak izan arren, zenbaitetan «z» pluralegiledunak ere agertzen dira: «*dabes*», «*dosus*»

Sarritan adizki hauen lehen kontsonantea edo silaba osoa galdu egiten da: «*eiot*» (egin dut), «*eiau*» (egin dugu), «*ekiau*» (eduki dugu), «*esaot*» (esan dut), «*segitzeau*» (segitzen dugu), e.a.

NORK-NOR (ORAINA)

NI	GU
ninyuan	giñuasen
ninyunan	giñunasen
ninyun/niñuen	giñusen/ginyusen
ninyusun	giñusun
ninyusuen	giñusuen
ninyuen/niñuen	giñuesan/ginyuesan

HI	ZU	ZUEK
inyuan	sinyuasen	sinyuasen
inyun	sinyusen	sinyuesen
-	-	-
inyuen	sinyuesan	sinyuesen

HURA	HAIEK
neban/naben/naban	nittu(e)n
oan	oasen
(e)ban/seban	sittuen
gendu(e)n	gendu(e)sen/genduesan
sendu(e)n	sendusen
senduen	senduesan
(e)ben/seben	sittu(s)en/besan

Iraganean «it»dun adizkiak arruntenak diren arren; «z» pluralegiledunak ere erabiltzen dira: «*nebasan/nebasen*», «*basan/basen*» eta «*(e)besan/besen*».

NORK-NORI-NOR (ORAINA)

NIRI		GURI	
singularra	plurala	singularra	plurala
ostak	ostasek	oskuk	oskusek
ostan	osatasan	oskun	oskusen
osta	ostas	osku	oskus
ostasu	ostasus	oskusu	oskusus
ostasue	ostasues	oskusue	oskusues
oste	ostes	oskue	oskues

HIRI (mutil)		HIRI (neska)	
singularra	plurala	singularra	plurala
duat/doat	dueas	duenat	duenas
due	dues	dune	duenas
deuau	duaus	duenau	dunaus
due	dues	dune	duenas

ZURI		ZUEI	
singularra	plurala	singularra	plurala
otzut	otzuas	otzuet	otzuas
otzu	otzus	otzue	otzues
otzu	otzus	otzueu	otzueus
otzue	otzues	otzue	otzues

HARI		HAIEI	
singularra	plurala	singularra	plurala
otzat	otzaas	otzet	otzeas
otzak	otzasak	otzek	otzesak
otzan	otzasan	otzen	otzesan
otza	otzas	otze	otzes
otza(g)u	otzaus	otzeu/otzegu	otzeus
otzasu	otzasus	otzesu	otzesus
otzasue	otzasues	otzesue	otzesues
otze	otzes	otze	otzes

Arruntenak adizki laburtuak izaten dira; kontsonantea agertzen denean, ezezko esaldietan batez ere, «d» izaten da. Adizkien kontsonantea galtzea- rekin batera partizipioaren azken kontsonantea ere gal daiteke: *esaotzat* (esan diot)

NORK-NORI-NOR (IRAGANA)

NIK		GUK	
singularra	plurala	singularra	plurala
nuan	nuasen	geuan	geuasen
nonan	nuanasen	geuenan	geuenasen
notzan	notzesan/notzasan	geuntzen/geuntzan/ gontzan	geuntzesan
notzun	notzusen	-	-
notzuen	notzuesan	-	-
notzen	notzesan	geuntzen	geuntzesan

HIK (mutil)		HIK (neska)	
singularra	plurala	singularra	plurala
ostan	ostasen	ostanan	ostanasean
eutzan	eutzasan	eutzenan	eutzenasean
euskuan	euskuasan	euskunan	euskunasean
otzan	otzesan	otzenan	otzenasean

ZUK		ZUEK	
singularra	plurala	singularra	plurala
seustan	seustasan	seusten	seustesan
seuntzen/otzasun	seuntzesan	seuntzen/otzasuen	seuntzesan
seuskun	seuskusen	seuskuen	seuskuesan
seuntzen/otzesun	seuntzesan	seuntzen/otzesuen	seuntzesan

HARK		HAIEK	
singularra	plurala	singularra	plurala
ostan	ostasen	osten	ostesan
euan	euasen	euen	euesen
euenan	euenasen	euenan	euenasen
otzen	otzesan	otzen	otzesen
oskun	oskusen	oskuen	oskuesan
otzun	otzusen	otzuen	otzuesan
otzuen	otzuesan	otzuen	otzuesan
otzen	otzesan	otzen	otzesen

32.2.1.2. Baldintzak

NOR	NORK-NOR		NORK-NORI-NOR
nitzake	neuke	neukes	neuskidxo/neukitxo/niskio
itzake	enduke	endukes	-
litzake	leuke	leukes	leukitxo
giñakes	genduke	gendukes	geunkitxo
siñakes	senduke/siñuke	sendukes	seunkitxo
siñakes	senduke	sendukes	seunkitxue
litzakes	leuke	leukes	leukitxue

32.2.1.3. Ahalezkoak

NOR	NORK-NOR		NORK-NORI-NOR
neike	neike	neikes	neikitxo
eike	eike	eikes	eikitxo
leike	leike	leikes	leikitxo
geñekes/giñeike	geñeke/giñeike	geñekes	geñekitxo
señekes/siñeike	señeke/siñeike	señekes	señekitxo
señekes	señeke	señekes	señekitxue
leikes	leike	leikes	leikitxue